

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 22.11.2022
C(2022) 9519 final

MNENJE KOMISIJE

z dne 22.11.2022

o osnutku proračunskega načrta Slovenije

{SWD(2022) 950 final}

(Besedilo v slovenskem jeziku je edino verodostojno)

MNENJE KOMISIJE

z dne 22.11.2022

o osnutku proračunskega načrta Slovenije

(Besedilo v slovenskem jeziku je edino verodostojno)

OZADJE

1. Uredba (EU) št. 473/2013 vsebuje določbe o okrepljenem spremljanju proračunskih politik v euroobmočju za zagotavljanje skladnosti nacionalnih proračunov s smernicami o ekonomski politiki, objavljenimi v okviru Pakta za stabilnost in rast ter evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik.
2. V skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 473/2013 morajo države članice vsako leto do 15. oktobra Komisiji in Euroskupini predložiti osnutek proračunskega načrta, v katerem so predstavljeni glavni vidiki proračunskih obetov sektorja država in njegovih podsektorjev za prihodnje leto.
3. Splošna odstopna klavzula Pakta za stabilnost in rast se uporablja od marca 2020¹. Komisija je 23. maja 2022 v sporočilu o evropskem semestru² navedla, da je zaradi večje negotovosti, velikih negativnih tveganj za gospodarske obete zaradi vojne v Evropi, doslej največjih dvigov cen energije in nadaljnjih motenj v oskrbovalni verigi upravičeno podaljšati splošno odstopno klavzulo Pakta za stabilnost in rast do konca leta 2023 ter da so izpolnjeni pogoji za njeno deaktivacijo z letom 2024. Nadaljnja uporaba splošne odstopne klavzule v letu 2023 bo nacionalnim fiskalnim politikam omogočila, da se po potrebi hitro odzovejo, hkrati pa bo zagotovila nemoten prehod s široke podpore gospodarstvu v času pandemije na vse večji poudarek na začasnih in ciljno usmerjenih ukrepih ter fiskalni preudarnosti, ki so potrebni za zagotovitev srednjeročne vzdržnosti³.
4. Mehanizem za okrevanje in odpornost, kot je bil vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/241, zagotavlja finančno podporo za izvajanje reform in naložb, zlasti za spodbujanje zelenega in digitalnega prehoda, s čimer krepi odpornost in potencialno rast gospodarstev. Del te podpore je v obliki nepovratne finančne podpore (nepovratnih sredstev), kar vključuje fiskalno spodbudo, ki jo financira Unija. Mehanizem za okrevanje in odpornost skupaj s skladi kohezijske politike in mehanizmom za pravični prehod podpira pravično in vključujoče okrevanje v EU v skladu z evropskim stebrom socialnih pravic. Poleg tega srednje- in dolgoročno spodbuja rast in ustvarjanje delovnih mest, s čimer krepi vzdržne javne finance. V skladu s predlogom Komisije z dne 18. maja 2022⁴ bi moral biti cilj mehanizma tudi povečati odpornost energetskega sistema Unije z zmanjšanjem odvisnosti od fosilnih

¹ Sporočilo Komisije Svetu o uporabi splošne odstopne klavzule v okviru Pakta za stabilnost in rast, (COM(2020) 123 final z dne 20. marca 2020).

² COM(2022) 600 final.

³ Svet se je 17. junija 2022 dogovoril o priporočilih v zvezi z nacionalnimi reformnimi programi za leto 2022 ter mnenjih o programih stabilnosti in konvergenčnih programih za leto 2022, v katerih se upošteva nadaljnja uporaba splošne odstopne klavzule iz Pakta za stabilnost in rast v letu 2023 (glej <https://www.consilium.europa.eu/sl/meetings/ecofin/2022/06/17/>).

⁴ COM(2022) 231 final.

goriv in diverzifikacijo oskrbe z energijo na ravni Unije (v nadaljnjem besedilu: cilji REPowerEU).

5. Svet je 12. julija 2022 v priporočilih z mnenji Sveta o programih stabilnosti za leto 2022 opozoril⁵, da se skupna fiskalna naravnost trenutno najboljše meri s spremembo primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov in začasnih nujnih ukrepov, povezanih s krizo zaradi COVID-19), ki vključujejo odhodke, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije, glede na srednjeročno potencialno rast⁶. Poleg upoštevanja skupne fiskalne naravnosti se za oceno, ali je nacionalna fiskalna politika preudarna ter ali je njena struktura skladna z zelenim in digitalnim preходом, energetske varnostjo ter zagotavljanjem socialne in gospodarske odpornosti, pozornost namenja tudi razvoju nacionalno financiranih⁷ tekočih primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov in začasnih nujnih ukrepov, povezanih s krizo zaradi COVID-19) in naložb.
6. Šoki, ki jih je povzročila ruska invazija na Ukrajino, neposredno in posredno vplivajo na gospodarstvo EU v smislu nižje rasti in višje inflacije. Vse večji in širši inflacijski pritiski spodbujajo hitrejšo normalizacijo denarne politike v euroobmočju. Javna poraba za ukrepe, ki omejujejo socialne in gospodarske posledice visokih stroškov energije, za varnost in obrambo ter za humanitarno pomoč razseljenim osebam iz Ukrajine, bremeni javne finance. Zaradi posebne narave makroekonomskega šoka, ki ga je povzročila ruska invazija na Ukrajino, in njegovih dolgoročnih posledic za potrebe EU glede energetske varnosti je treba v letu 2023 skrbno oblikovati fiskalno politiko. Široko osnovana fiskalna spodbuda za gospodarstvo v letu 2023 se ne zdi upravičena. Namesto tega bi se bilo treba osredotočiti na zaščito ranljivih oseb, omogočanje delovanja avtomatskih stabilizatorjev ter zagotavljanje začasnih in ciljno usmerjenih ukrepov za ublažitev posledic energetske krize ter zagotavljanje humanitarne pomoči ljudem, ki bežijo pred invazijo Rusije na Ukrajino, hkrati pa po potrebi ohraniti prožnost za prilagajanje. Fiskalna politika bi morala povezovati večje naložbe in nadzorovanje rasti nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov. Celovito in pravočasno izvajanje načrtov za okrevanje in odpornost je ključno za doseganje višjih ravni naložb. Fiskalne politike bi morale biti usmerjene v ohranjanje vzdržnosti dolga in trajnostno povečanje potenciala rasti, kar bi tudi olajšalo nalogo denarne politike, tj. zagotovitev pravočasne vrnitve inflacije k srednjeročnemu cilju ECB v višini 2 %. Fiskalni načrti za leto 2023 bi morali temeljiti na preudarnih srednjeročnih prilagoditvenih poteh, ki odražajo izzive vzdržnosti javnih financ, povezane z visokimi deleži javnega dolga v BDP, ki so se zaradi pandemije še povečali, ter reforme in naložbene izzive, povezane z dvojnim preходом, energetske varnostjo ter socialno in gospodarsko odpornostjo.
7. Vojna agresija Rusije proti Ukrajini je povzročila znatna dodatna povišanja in volatilnost cen energije. Cenovni šok pri uvoženi energiji pomeni znatne izgube pri pogojih trgovanja za gospodarstva držav članic. Poleg tega se je zaradi izjemno

⁵ Priporočilo Sveta z dne 12. julija 2022 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Slovenije za leto 2022 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Slovenije za leto 2022 (UL C 334, 1.9.2022, str. 197).

⁶ Ocene fiskalne naravnosti in njenih sestavnih delov v tem mnenju so ocene Komisije na podlagi predpostavk, na katerih temelji napoved Komisije iz jeseni 2022. Ocene Komisije glede srednjeročne potencialne rasti ne vključujejo v celoti pozitivnega učinka reform, vključenih v načrt za okrevanje in odpornost, ki lahko povečajo potencialno rast.

⁷ Ki se ne financirajo z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrevanje in odpornost ali drugih skladov Unije.

visokih temperatur poleti 2022 povečalo povpraševanje po električni energiji, hkrati pa je bila proizvodnja energije z nekaterimi tehnologijami zaradi tehničnih in vremensko pogojenih okoliščin znatno pod preteklimi ravnmi. Trenutna energetska kriza negativno vpliva na vse države članice, čeprav v različnem obsegu, zaradi česar je potreben hiter in usklajen odziv.

8. Ker so proračunska sredstva omejena in jih je treba porabiti čim učinkoviteje, sta za upravljanje trajne in pravične prilagoditve v celotni družbi zelo pomembni kakovost in zasnova odziva politike. Zato bi se morali ukrepi, tudi v skladu z Uredbo Sveta o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije, sprejeto 6. oktobra 2022, osredotočiti na zagotavljanje začasne in ciljno usmerjene podpore gospodinjstvom in podjetjem, ki so najbolj ranljiva za povišanja cen energije, hkrati pa ohraniti prave spodbude za zmanjšanje povpraševanja po energiji in povečanje energijske učinkovitosti v skladu z evropskim zelenim dogovorom⁸. Politike bi morale prispevati tudi k zmanjšanju porabe energije in razvoju energetske neodvisnosti Unije.

UGOTOVITVE V ZVEZI S SLOVENIJO

9. Slovenija je 14. oktobra 2022 predložila osnutek proračunskega načrta za leto 2023. Komisija je na tej podlagi sprejela naslednje mnenje v skladu s členom 7 Uredbe (EU) št. 473/2013.
10. Svet je 12. julija 2022 Sloveniji priporočil⁹, naj ukrepa tako, da v letu 2023 zagotovi, da bo rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov v skladu s skupno nevtralno naravnostjo politike¹⁰, ob upoštevanju nadaljnje začasne in ciljno usmerjene podpore gospodinjstvom in podjetjem, ki so najbolj ranljiva za povišanja cen energije, ter ljudem, ki bežijo iz Ukrajine. Slovenija bi morala biti pripravljena prilagoditi trenutno porabo spreminjajočim se razmeram. Sloveniji je bilo priporočeno tudi, naj razširi javne naložbe za zeleni in digitalni prehod ter energetske varnost, ob upoštevanju pobude REPowerEU, med drugim tudi z uporabo mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije. Za obdobje po letu 2023 bi si morala Slovenija prizadevati za fiskalno politiko, namenjeno doseganju preudarnih srednjeročnih fiskalnih položajev.
11. Komisija je 23. maja 2022 izdala poročilo v skladu s členom 126(3) PDEU¹¹. V tem poročilu je bil ocenjen proračunski položaj Slovenije, ker je primanjkljaj sektorja država v letu 2021 presegel referenčno vrednost 3 % BDP iz Pogodbe. V poročilu je bilo ugotovljeno, da merilo glede primanjkljaja ni bilo izpolnjeno.
12. Glede na napoved Komisije iz jeseni 2022 naj bi slovensko gospodarstvo zraslo za 6,2 % v letu 2022 in za 0,8 % v letu 2023, inflacija pa naj bi znašala 9,2 % v letu 2022 in 6,5 % v letu 2023.

⁸ Sporočilo Komisije – Evropski zeleni dogovor (COM(2019) 640 final).

⁹ Priporočilo Sveta z dne 12. julija 2022 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Slovenije za leto 2022 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Slovenije za leto 2022 (UL C 334, 1.9.2022, str. 197).

¹⁰ Glede na napoved Komisije iz jeseni 2022 je srednjeročna (10-letna povprečna) potencialna rast BDP Slovenije, ki se uporablja za merjenje fiskalne naravnosti, ocenjena na 9,0 % v nominalnem smislu. Ocene Komisije glede srednjeročne potencialne rasti ne vključujejo v celoti pozitivnega učinka reform, vključenih v načrt za okrevanje in odpornost, ki lahko povečajo potencialno rast.

¹¹ Poročilo Komisije, pripravljeno v skladu s členom 126(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije (COM(2022) 630 final z dne 23. maja 2022).

Glede na osnutek proračunskega načrta naj bi slovensko gospodarstvo zraslo za 5,0 % v letu 2022 in za 1,4 % v letu 2023, inflacija pa naj bi znašala 8,9 % v letu 2022 in 6,0 % v letu 2023. V napovedi Komisije je predvidena višja nominalna rast BDP v letu 2022 in nižja rast v letu 2023. Nižja projekcija Komisije za leto 2023 je predvsem posledica nižje napovedi za domače povpraševanje. Inflacija (HICP) naj bi bila po projekcijah Komisije višja tako v letu 2022 kot 2023. Tveganja za uresničitev scenarija iz osnutka proračunskega načrta izhajajo predvsem iz morebitne previsoke ocene zasebne potrošnje po več zaporednih letih dobrih rezultatov. Na splošno so makroekonomske predpostavke, na katerih temelji osnutek proračunskega načrta, za leto 2022 previdne, za leto 2023 pa optimistične.

Slovenija izpolnjuje zahtevo iz Uredbe (EU) št. 473/2013, saj predlog proračuna temelji na neodvisno pripravljenih makroekonomskih napovedih.

13. V osnutku proračunskega načrta se predpostavlja, da bodo z nepovratno finančno podporo (nepovratnimi sredstvi) iz mehanizma za okrevanje in odpornost financirani odhodki v višini 0,2 % BDP v letu 2022, 0,6 % v letu 2023, 0,6 % v letu 2024, 0,7 % v letu 2025, in 0,4 % v letu 2026. Odhodki, financirani z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrevanje in odpornost, bodo omogočili visokokakovostne naložbe in reforme za povečanje produktivnosti brez neposrednega učinka na primanjkljaj in dolg sektorja država Slovenije. V načrtu se predpostavlja tudi, da bodo imeli odhodki, financirani s posojili iz mehanizma za okrevanje in odpornost, neposreden učinek na primanjkljaj in dolg sektorja država v višini 0,01 % BDP v letu 2022, 0,02 % v letu 2023, 0,1 % v letu 2024, 0,6 % v letu 2025 ter 0,3 % v letu 2026. Napoved Komisije iz jeseni 2022 vključuje podoben znesek odhodkov, financiranih z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrevanje in odpornost. Razliko kot odstotek BDP je mogoče pojasniti z razlikami v imenovalcu (nominalni BDP).
14. Glede na osnutek proračunskega načrta za leto 2023 naj bi se primanjkljaj sektorja država Slovenije povečal s 3,8 % BDP v letu 2022 na 5,0 % BDP v letu 2023, predvsem zaradi višjih bruto investicij v osnovna sredstva in dodatnih proračunskih odobritev v višini 1,5 % BDP, namenjenih za podporo države za ublažitev posledic visokih cen energije za podjetja. Ob tem naj opozorimo, da so zgoraj navedene proračunske odobritve sicer upoštevane v napovedi Komisije, vendar jih Komisija ne more obravnavati kot „ukrepe fiskalne politike“, ker njihova končna uporaba ni dovolj natančno opredeljena. Delež dolga sektorja država naj bi se zmanjšal z 71,5 % BDP v letu 2022 na 71,0 % BDP v letu 2023. Ti cilji so v skladu z napovedjo Komisije iz jeseni 2022.

Obeti za javne finance so še naprej povezani z visoko stopnjo negotovosti, ki spremlja makroekonomske projekcije, vključno z makroekonomskimi tveganji, povezanimi z rusko invazijo na Ukrajino, povišanji cen energije in nadaljnjimi motnjami v dobavnih verigah. Fiskalne projekcije za leto 2023 so povezane s pozitivnimi tveganji, specifičnimi za državo, vključno z napovedano revizijo plačnega sistema v javnem sektorju v letu 2023, možnimi izrednimi povišanji nekaterih socialnih prejemkov in nadomestil ter možno kompenzacijo za energetska podjetja, za katera velja zgornja meja cen za energente. Na drugi strani pa obstaja tveganje nezadostnega izvajanja naložb.
15. Osnutek proračunskega načrta upošteva reformo dohodnine iz marca 2022, ki naj bi v letu 2022 znižala obdavčitev dela za približno 0,3 % BDP. Z nadaljnjimi spremembami iz septembra 2022, ki razveljavljajo številne spremembe iz marca, naj bi se v letu 2023 prihodki od dohodnine povečali za približno 0,2 % BDP. Drugi

ukrepi vključujejo subvencije za šolske obroke in nastanitev za leti 2022 in 2023. Glede na osnutek proračunskega načrta so proračunski stroški teh ukrepov, namenjenih posameznikom, ocenjeni na približno 0,05 % BDP v letu 2022 in 0,25 % BDP v letu 2023. Osnutek proračunskega načrta vključuje tudi nedavni dogovor o plačah v javnem sektorju, katerega skupni proračunski stroški v letih 2022 in 2023 znašajo približno 1 % BDP.

Na javnofinančni primanjkljaj vplivajo tudi ukrepi, sprejeti za ublažitev gospodarskih in socialnih posledic izrednih povišanj cen energije, ki so se poleti še zaostrole¹². Glede na napoved Komisije iz jeseni 2022 naj bi proračunski stroški teh ukrepov znašali 0,9 % BDP v letu 2022 in 0,2 % BDP v letu 2023. Zajemajo ukrepe, ki zmanjšujejo javnofinančne prihodke (začasno znižanje DDV in trošarin na energente) ter povečujejo odhodke (glavni ukrepi so pomoč (vavčerji) socialno ranljivim posameznikom za energijo in druge stroške, višji otroški dodatek na podlagi dohodka gospodinjstev ter finančna pomoč podjetjem in kmetom za višje račune za energijo). Ti ukrepi so bili napovedani kot začasni in naj bi prenehali veljati do konca leta 2023. Večina ukrepov se zdi ciljno usmerjenih v ranljiva gospodinjstva ali podjetja¹³, čeprav ne ohranjajo v celoti cenovnega signala za zmanjšanje povpraševanja po energiji in povečanje energijske učinkovitosti¹⁴. Zato je znesek začasne in ciljno usmerjene podpore gospodinjstvom in podjetjem, ki so najbolj ranljiva za povišanja cen energije, ki se lahko upošteva pri oceni skladnosti s specifičnim priporočilom za državo glede javnih financ za leto 2023, v napovedi Komisije iz jeseni 2022 ocenjen na 0,5 % BDP v letu 2022 in 0,0 % BDP v letu 2023.

Na javnofinančni primanjkljaj vplivajo tudi stroški zagotavljanja začasne zaščite razseljenim osebam iz Ukrajine, ki naj bi glede na napoved Komisije iz jeseni 2022 znašali 0,1 % BDP tako v letu 2022 kot 2023.

16. Glede na napoved Komisije iz jeseni 2022 in informacije iz osnutka proračunskega načrta Slovenije za leto 2023 naj bi bruto investicije v osnovna sredstva znašale 5,8 % BDP v letu 2022 in 6,4 % BDP v letu 2023 v primerjavi s 4,7 % BDP v letu 2021. To vključuje naložbe za zeleni in digitalni prehod ter energetske varnost (kot so naložbe v železniško infrastrukturo, obnovljive vire energije, energijsko učinkovitost, objekte za oskrbo z vodo, protipoplavno zaščito, gigabitno infrastrukturo ter projekte digitalne preobrazbe v malih in srednjih podjetjih), ki se delno financirajo iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU.
17. Glede na napoved Komisije iz jeseni 2022 naj bi bila fiskalna naravnost v letu 2023 ekspanzivna (−1,4 % BDP¹⁵). V letu 2022 je bila fiskalna naravnost ekspanzivna (−3,0 % BDP).

Rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez novih ukrepov na strani prihodkov) naj bi imela v letu 2023 ekspanziven učinek v višini 0,7 odstotne

¹² Na gibanje primanjkljaja v letu 2023 vpliva tudi dodatna postopna odprava nujnih začasnih ukrepov v zvezi s COVID-19, ki so v napovedi Komisije iz jeseni 2022 ocenjeni na 0,8 % BDP v letu 2022.

¹³ Ciljno usmerjeni ukrepi znašajo 0,5 % BDP v letu 2022 in 0,0 % BDP v letu 2023, ukrepi, ki niso ciljno usmerjeni, pa 0,4 % BDP v letu 2022 in 0,1 % BDP v letu 2023.

¹⁴ Dohodkovni ukrepi znašajo 0,5 % BDP v letu 2022 in 0,0 % BDP v letu 2023, cenovni ukrepi pa 0,4 % BDP v letu 2022 in 0,1 % BDP v letu 2023.

¹⁵ Negativni (pozitivni) predznak kazalnika ustreza presežku (primanjkljaju) rasti primarnih odhodkov v primerjavi s srednjeročno gospodarsko rastjo, kar kaže na ekspanzivno (restriktivno) fiskalno politiko. Fiskalna naravnost vključuje fiskalno spodbudo, ki jo financira Unija.

točke¹⁶. To vključuje zmanjšan učinek podpornih ukrepov, sprejetih za ublažitev gospodarskih in socialnih posledic izrednih povišanj cen energije, za 0,7 % BDP¹⁷, pri čemer začasni in ciljno usmerjeni podporni ukrepi za gospodinjstva in podjetja, ki so najbolj ranljiva za povišanja cen energije, znašajo 0,5 % BDP tega zmanjšanja. Ekspanzivna rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez novih ukrepov na strani prihodkov) je tudi posledica proračunskih odobritev v višini 1,5 % BDP za podporo države za ublažitev posledic visokih cen energije, katerih podrobnosti še niso dovolj natančno opredeljene.

Pozitivni prispevek odhodkov, ki se financirajo z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU, h gospodarski aktivnosti naj bi se v letu 2023 povečal za 0,5 odstotne točke BDP v primerjavi z letom 2022. Nacionalno financirane naložbe naj bi v letu 2023 imele ekspanziven učinek na fiskalno naravnost v višini 0,1 odstotne točke¹⁸.

18. Osnutek proračunskega načrta ne vključuje proračunskih projekcij po letu 2023, vendar se sklicuje na srednjeročno proračunsko strategijo vlade za znižanje nominalnega primanjkljaja pod 3 % BDP do leta 2024. Ciljni proračunski primanjkljaj za leto 2024 je odvisen od pozitivnih tveganj, specifičnih za državo, vključno z napovedano revizijo plačnega sistema v javnem sektorju in možnimi izrednimi povišanji nekaterih socialnih prejemkov in nadomestil. Na drugi strani pa obstaja tveganje nezadostnega izvajanja naložb. Organi so za leto 2023 napovedali tudi obsežno davčno reformo, katere parametri, razen napovedanega prehoda z davčne obremenitve dela na kapital, niso znani.

19. Svet je 12. julija 2022 Sloveniji priporočil tudi, naj zagotovi dolgoročno javnofinančno vzdržnost sistemov zdravstvenega varstva in dolgotrajne oskrbe ter uvede izravnalne ukrepe za dokončanje prehoda z obdavčitve dela, vključno s ponovnim uravnoteženjem v smeri bolj zelenih in rasti prijaznejših davkov.

Glede na osnutek proračunskega načrta bodo strukturne spremembe izboljšale dolgoročno javnofinančno vzdržnost sistemov zdravstvenega varstva in dolgotrajne oskrbe, pri čemer bodo ukrepi usmerjeni zlasti v učinkovitost zagotavljanja storitev in posodobitev modelov izračunavanja cen. Čeprav so reforme zdravstvenega sistema vključene v načrt za okrevanje in odpornost, še niso bili predlagani konkretni ukrepi, ki bi vplivali na dolgoročno javnofinančno vzdržnost zdravstvenega sistema. Zakonodaja o dolgotrajni oskrbi je bila sprejeta, vendar je bila njena implementacija odložena, o podrobnostih reforme pa se še razpravlja. Odločitev o financiranju dolgotrajne oskrbe še ni bila sprejeta, čeprav se načrt za okrevanje in odpornost sklicuje na mehanizem financiranja, ki naj bi bil sprejet do konca leta 2025. Nazadnje, v zvezi z dodatnimi reformami za prehod z obdavčitve dela niso bili uradno predlagani nobeni konkretni ukrepi.

20. Glede na napoved Komisije in informacije iz osnutka proračunskega načrta se ocenjuje, da bo v letu 2023 v razmerah visoke inflacije skupna naravnost fiskalne politike ekspanzivna. To vključuje ekspanziven učinek nacionalno financiranih tekočih odhodkov na skupno fiskalno naravnost. Ta ekspanzivni učinek odraža

¹⁶ V letu 2022 je imela ta komponenta ekspanziven učinek v višini 1,6 odstotne točke.

¹⁷ Proračunski učinek ciljno usmerjenih cenovnih oziroma dohodkovnih ukrepov naj bi ostal stabilen oziroma se zmanjšal za 0,5 % BDP, medtem ko naj bi se proračunski učinek cenovnih oziroma dohodkovnih ukrepov, ki niso ciljno usmerjeni, zmanjšal za 0,2 % BDP oziroma ostal stabilen.

¹⁸ Druge nacionalno financirane naložbe v osnovna sredstva naj bi imele ekspanziven učinek v višini 0,1 odstotne točke BDP.

prej omenjene znatne proračunske odobritve za podporo države za ublažitev posledic visokih cen energije za podjetja. Ker ti ukrepi v osnutku proračunskega načrta niso dovolj natančno opredeljeni, ekspanzivne naravnosti na tej stopnji ni mogoče šteti za rezultat začasne in ciljno usmerjene podpore gospodinjstvom in podjetjem, ki so najbolj ranljiva za povišanja cen energije, ter stroškov za pomoč ljudem, ki bežijo iz Ukrajine. V celoti gledano rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov ni v skladu s priporočilom Sveta. Slovenija načrtuje financiranje dodatnih naložb iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU ter ohranja nacionalno financirane naložbe. Slovenija načrtuje financiranje javnih naložb za zeleni in digitalni prehod (vključno z uporabo mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU).

Komisija meni, da je osnutek proračunskega načrta Slovenije delno skladen s smernicami glede javnih financ iz priporočila Sveta z dne 12. julija 2022. Komisija poziva Slovenijo, da v okviru nacionalnega proračunskega postopka sprejme potrebne ukrepe za zagotovitev, da bo proračun za leto 2023 skladen s priporočilom, ki ga je Svet sprejel 12. julija 2022.

Slovenija je hitro uvedla energetske ukrepe kot del nujnega odziva politike na izredna povišanja cen energije, vendar bi podaljšanje obstoječih in/ali uvedba novih podpornih ukrepov v odziv na visoke cene energije prispevala k višji rasti neto nacionalno financiranih tekočih odhodkov ter povečanju predvidenega javnofinančnega primanjkljaja in dolga v letu 2023. Zato je pomembno, da države članice take ukrepe bolj ciljno usmerijo v najbolj ranljiva gospodinjstva in izpostavljena podjetja, da se ohranijo spodbude za zmanjšanje povpraševanja po energiji, ter te ukrepe odpravijo, ko se pritiski cen energije zmanjšajo.

Komisija poleg tega meni, da je Slovenija dosegla omejen napredek v zvezi s strukturnim delom priporočil glede javnih financ iz priporočila Sveta z dne 12. julija 2022 v okviru evropskega semestra, in zato poziva organe, da pospešijo napredek. V poročilih o državah za leto 2023 bo vključen izčrpen opis napredka, doseženega pri izvajanju specifičnih priporočil za države, ocena tega napredka pa bo opravljena v okviru specifičnih priporočil za države, ki jih bo Komisija predlagala spomladi 2023.

V Bruslju, 22.11.2022

Za Komisijo
Paolo GENTILONI
Član Komisije

